

Pressi- ja teabeosakond

Euroopa Liidu Üldkohus
PRESSITEADE nr 25/22
Luxembourg, 9. veebruar 2022

Kohtuotsus (kohtuasi T-791/19)
Sped-Pro vs. komisjon

Üldkohus tühistas komisjoni otsuse, millega lükati tagasi Poola riigi kontrollitava äriühingu PKP Cargo vastu esitatud kaebus tema valitseva seisundi väidetava kuritarvitamise kohta kaupade raudteeveo teenuste turul Poolas

Üldkohus analüüsis esimest korda seda, kuidas süsteemsed või üldised puudused õigusriigi põhimõtte järgimisel liikmesriigis mõjutavad sellise konkurentsiasutuse kindlakstegemist, kellel on kaebuse läbivaatamiseks kõige paremad eeldused

Kaupade ekspediteerimisteenuste osutamise sektoris tegutsemise käigus kasutas Poola õiguse alusel asutatud äriühing Sped-Pro S.A. (edaspidi „hageja“) kaupade raudteeveo teenuseid, mida osutas Poola riigi kontrollitav äriühing PKP Cargo S.A.

Hageja esitas 4. novembril 2016 PKP Cargo vastu Euroopa Komisjonile kaebuse. Kaebuses väitis ta, et PKP Cargo kuritarvitas oma valitsevat seisundit kaupade raudteeveo teenuste turul Poolas, kuna väidetavalt keeldus ta temaga turutingimustel sõlmimast mitmeaastast koostöölepingut.

12. augustil 2019 lükkas komisjon otsusega C(2019) 6099 (final)¹ (edaspidi „vaidlustatud otsus“) kaebuse tagasi sisuliselt põhjusel, et Poola konkurentsiasutusel olid kaebuse läbivaatamiseks paremad eeldused.

Neil asjaoludel esitas hageja Üldkohtule hagiavalduse, milles palus tühistada vaidlustatud otsuse. Hagi põhjendamiseks esitas ta kolm väidet, mis vastavalt puudutavad seda, et rikutud on hageja õigust tema asja arutamisele mõistliku aja jooksul ja vaidlustatud otsus on puudulikult põhjendatud, rikutud on õigusriigi põhimõtet Poolas ning liidu huvi hindamisel jätkata kaebuse läbivaatamist on tehtud ilmseid hindamisvigu.

Üldkohus rahuldab 9. veebruari 2022. aasta kohtuotsusega hagiavalduse ja tühistas vaidlustatud otsuse terves ulatuses. Kohtuotsuses analüüsis ta esimest korda seda, kuidas süsteemsed või üldised puudused õigusriigi põhimõtte järgimisel liikmesriigis mõjutavad sellise konkurentsiasutuse kindlakstegemist, kellel on kaebuse läbivaatamiseks kõige paremad eeldused. Samuti täpsustas Üldkohus oluliselt asjaolusid, mil mõistliku aja nõude rikkumine võib kaasa tuua sellise otsuse tühistamise, millega konkurentsiasjas lükati kaebus tagasi.

Üldkohtu hinnang

Esiteks meenutas Üldkohus mõistliku aja põhimõttega seoses kõigepealt, et mõistlikust ajast kinnipidamine konkurentsipoliitikat puudutavas haldusmenetluses on liidu õiguse üldpõhimõte. Haldusmenetluse mõistliku aja põhimõtet on kinnitatud ka Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 41 lõikes 1. Seega toonitas Üldkohus, et komisjonil on kohustus kaebus konkurentsiasjas mõistliku aja jooksul läbi vaadata. Lisaks täpsustas Üldkohus järgmiseks, et mõistliku aja põhimõtte rikkumine võib kaebuse tagasilükkamise otsuse tühistamise kaasa tuua vaid siis, kui hageja tõendab, et mõistliku aja ületamine oleks mõjutanud tema võimalust kaitsta oma seisukohta selles menetluses, millise olukorraga on eelkõige tegemist juhul, kui mõistliku aja ületamine oleks

¹ Komisjoni 12. augusti 2019. aasta otsus C(2019) 6099 (final) (juhtum AT.40459 – kaupade raudteevedu Poolas – PKP Cargo).

takistanud tal koguda või esitada komisjonile faktilisi või õiguslikke asjaolusid, mis puudutavad etteheidetud konkurentsivastast tegevust või liidu huvi juhtumit uurida.

Neid põhimõtteid arvesse võttes leidis Üldkohus, et käesolevas asjas puudub vajadus võtta seisukoht küsimuses, kas komisjon järgis mõistliku aja põhimõtet, kuna hageja ei ole esitanud ühtegi tõendit, mis kinnitaks, et mõistliku aja väidetav ületamine mõjutas tema võimalust kaitsta oma seisukohta selles menetluses. Seetõttu jõudis Üldkohus otsusele, et mõistliku aja põhimõtte rikkumise väide on põhjendamatu.

Teiseks, mis puudutab hinnangu andmist liidu huvile jätkata kaebuse menetlemist, siis rõhutas Üldkohus, et käesoleval juhul ei teinud komisjon ilmset hindamisviga, kui ta leidis, et etteheidetud tegevus puudutas peamiselt kaupade raudteeveo teenuste turgu Poolas, et Poola konkurentsiasutusel oli sektorist üksikasjalik ülevaade ning et nende tegurite alusel olid sellel ametiasutusel paremad eeldused kaebus läbi vaadata. Lisaks täpsustas Üldkohus, et hageja väidab ekslikult, et komisjon oleks käesolevas asjas pidanud ka arvesse võtma muid tegureid, selleks et hinnata liidu huvi jätkata asjas uurimist. Seetõttu lükkas Üldkohus põhjendamatase tõttu tagasi ka väite, et liidu huvi hindamisel jätkata kaebuse menetlemist on tehtud ilmseid vigu.

Kolmandaks analüüsis Üldkohus seoses küsimusega, kas Poolas on järgitud õigusriigi põhimõtet, hageja argumenti, mille kohaselt olid kaebuse läbivaatamiseks paremad eeldused komisjonil, võttes arvesse süsteemseid või üldisi puudusi õigusriigi põhimõtte järgimisel Poolas ning eelkõige Poola konkurentsiasutuse ja selles valdkonnas pädevate riigisise kohtute sõltumatuse puudumist.

Vaidlustatud otsuses kontrollis komisjon, kas sellised puudused takistavad tal lükata kaebuse tagasi põhjusel, et Poola konkurentsiasutusel on selle arutamiseks paremad eeldused. Selleks kasutaks komisjon analoogia alusel kaheetapilist analüüsi, mida vastavalt kohtuotsusele Minister for Justice and Equality (kohtusüsteemi puudused)² nõutakse – selleks et tagada põhiõigus õiglasele kohtulikule arutamisele – Euroopa vahistamismääruse täitmisel ja mis seisneb selles, et kõigepealt hinnatakse, kas esineb selle põhiõiguse rikkumise tegelik oht, mis on seotud kõnealuse liikmesriigi kohtute sõltumatuse puudumisega, mis on tingitud süsteemsetest või üldistest puudustest selles riigis, ning seejärel hinnatakse, kas juhtumi konkreetseid asjaolusid arvestades on piisavalt alust arvata, et asjaomase isiku jaoks on selline oht olemas.

Sellega seoses rõhutas Üldkohus esimesena, et õigusriigi nõuete järgimine on asjakohane tegur, mida komisjon peab arvesse võtma selle konkurentsiasutuse kindlaksmääramisel, kellel on kõige paremad eeldused kaebuse läbivaatamiseks, ning et selleks võis komisjon käesoleval juhul analoogia alusel kohaldada kõnealust analüüsi. Nimelt isegi kui eespool viidatud kohtuotsuse aluseks olnud asjaolud erinevad käesoleva juhtumi omadest, on mitme põhimõttelise kaalutlusega põhjendatud, et sellest kohtuotsusest tulenevaid juhiseid kohaldatakse analoogia alusel selle konkurentsiasutuse kindlakstegemiseks, kellel on parimad eeldused ELTL artiklite 101 ja 102 rikkumise peale esitatud kaebuse läbivaatamiseks. Sellega seoses märkis Üldkohus kõigepealt, et sarnaselt vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga põhineb komisjoni, liikmesriikide konkurentsiasutuste ja liikmesriikide kohtute vaheline koostöö ELTL artiklite 101 ja 102 kohaldamisel vastastikuse tunnustamise, vastastikuse usalduse ning lojaalse koostöö põhimõtetel. Edasi tõdes Üldkohus, et kohtupraktikas on komisjonile pandud kohustus veenduda juba enne kaebuse liidu huvi puudumise tõttu tagasilükkamist, et liikmesriigi ametiasutused saavad kaebuse esitaja õigusi rahuldavalt kaitsta. Lõpuks toonitas Üldkohus, et põhiõiguste harta artikli 47 teises lõigus tagatud põhiõigus õiglasele asja arutamisele sõltumatus kohtus on samuti – nagu eespool viidatud kohtuotsuses – eriti oluline ELTL artiklite 101 ja 102 tõhusaks rakendamiseks, sest liikmesriikide kohtud peavad ühelt poolt kontrollima liikmesriigi konkurentsiasutuste otsuste õiguspärasust ja teiselt poolt vahetult kohaldama neid sätteid.

Teisena rõhutas Üldkohus, et eespool viidatud analüüsi teises etapis komisjoni tehtud analüüs ei ole liidu õigusega kooskõlas. Käesoleval juhul tugines hageja haldusmenetluses konkreetsete

² 25. juuli 2018. aasta kohtuotsus Minister for Justice and Equality (kohtusüsteemi puudused) ([C-216/18 PPU](#), vt ka [pressiteade nr 113/18](#)).

kaudsete tõendite kogumile, mis tema arvates võivad tervikuna tõendada, et on kaalukaid ja tõendatud põhjusi arvata, et ta seisaks silmitsi reaalse ohuga, et tema õigusi rikutakse, kui tema asja peaksid läbi vaatama liikmesriigi instantsid. Need kaudsed tõendid puudutasid eelkõige asjaolusid, et riik kontrollib PKP Cargot, et Poola konkurentsiasutuse juhataja on sõltuvuses täidesaatvast võimust, et PKP Cargo emaettevõtja kuulub sellise ühenduse liikmete hulka, mille eesmärk on kaitsta ja edendada Poola kohtusüsteemi reformi, et PKP Cargo sai kasu Poola konkurentsiasutuse leebest poliitikast, et riigiprokurör vaidlustas sama ametiasutuse otsused PKP Cargo osas ning et oma vastava sõltumatuse puudumise tõttu ei suuda konkurentsioiguse valdkonnas pädevad liikmesriigi kohtud heastada Poola konkurentsiasutuse puudusi. Vaidlustatud otsuses ei analüüsinud komisjon aga neid kaudseid tõendeid ja sisuliselt piirdus kinnitusega, et need ei ole põhjendatud. Üldkohus tuvastas, et komisjon ei uurinud konkreetset ja täpselt erinevaid kaudseid tõendeid, mille hageja esitas haldusmenetluses, ning otsustas, et komisjon jättis eespool viidatud kohtuotsusest tulenevad kohustused ja oma põhjendamiskohustuse täitmata.

MÄRKUS: Üldkohtu lahendi peale võib kahe kuu ja kümne päeva jooksul selle teatavakstegemisest esitada üksnes õigusküsimustes apellatsioonkaebuse Euroopa Kohtule.

MÄRKUS: Tühistamishagiga taotletakse liidu õigusega vastuolus olevate liidu institutsioonide õigusaktide tühistamist. Teatud tingimustel võivad liikmesriigid, Euroopa institutsioonid ja eraõiguslikud isikud esitada Euroopa Kohtule või Üldkohtule tühistamishagi. Kui hagi on põhjendatud, tühistatakse õigusakt. Asjassepuutuv institutsioon peab täitma õiguslõnga, mis õigusakti tühistamisega võib tekkida.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Üldkohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127